

مهدی نعلبندی: وقتی میگوییم قره‌باغ خاک اسلام است یعنی، قره‌باغ متعلق به جمهوری آذربایجان است

مهدی نعلبندی کارشناس مسائل قفقاز در گفت‌وگو با آناج به اتفاقات اخیر در قره‌باغ و سرانجام این مناقشه پرداخته و موضوعات جالبی را مطرح کرد.

آران نیوز: مناقشه قره باغ این روزها دوباره به صدر اخبار جهان بازگشته است. جنگی که از سی سال قبل آغاز شد و همچنان کم و بیش ادامه دارد. ارمنستان در آن روزها توانست، بخش‌هایی از سرزمین مسلمان نشین آذربایجان را اشغال کند و دولت آذربایجان علی‌رغم حمایت‌های بی‌دریغ ایران نتوانست، آنطور که باید اراضی اشغال شده را بازپس گیرد و امروز با گذشت چندین سال، هزارگانه‌ی آتش‌جنگ بین آذربایجان و ارمنستان شعله‌ور شده و پس از مدتی فروکش میکند. برخلاف دولت آذربایجان بسیاری از مردم این کشور خواستار بازپس‌گیری مناطق اشغالی شده‌اند. موضوعی که به بحث و تحلیل کارشناسان حوزه بین‌الملل و قفقاز منجر شده است. حامد خسروشاهی به نمایندگی از پایگاه خبری آناج، پنجشنبه شب در گفت‌وگوی زنده اینستاگرامی با مهدی نعلبندی کارشناس مسائل قفقاز به پیامدهای جنگ اخیر قره باغ، پرداخت کرده است. مشروح کامل این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

خاک اسلام است، یعنی چه؟

آیا قره باغ برای ما مسئله است؟

نعلبندی: قطع به یقین قره باغ برای ما به چند دلیل مسئله اصلی است. اولاً این که در همسایگی ما جنگی رخ داده و بخشی از خاک همسایه ما اشغال شده و با توجه به سیاست کشور ما که حامی نفی اشغال است، ما حامی طرف مدافع یعنی آذربایجان هستیم. علاوه بر آن مسئله قره باغ موضوعی پیچیده است. بسیاری از کشورها سعی دارند در موضوع قره باغ خود را دخیل بدانند. بحث بعدی در موضوع قره باغ طرح برخی سوالات است که ما را درگیر خود کرده و بعضاً ما را هدف قرار داده است و باید به آن پاسخ دهیم و موضع خود را مشخص کنیم. موضع ما این است که قره باغ خاک اسلام است. وقتی میگوییم قره باغ خاک اسلام است یعنی، قره باغ متعلق به جمهوری آذربایجان است. بنابراین وقتی به یک کشور حمله شده و آن کشور در حال دفاع است و اگر فردی در آن کشته شود، از نظر ما شهید است و جا دارد اینجا به همین مناسبت تسلیت بگوییم به خانواده‌هایی که عزیزانشان را در این جنگ از دست داده‌اند.

مناقشه یا محاربه؟! قره باغ خون می‌خواهد

عملکرد ما در جنگ قره باغ چگونه بود؟ آیا به نفع اشغال‌گر بود یا به نفع اشغال شده؟

نعلبندی: به این سوال باید آنهایی پاسخ دهند که در جنگ قره باغ حضور داشتند. برخی از عزیزانی که در جنگ حضور داشتند خاطراتشان منتشر شده و شنیده ایم. ما در جنگ قره‌باغ آموزش نظامی داشتیم و کمک‌های مردمی ارسال کردیم و به این کشور برق دادیم. اینها موضوعات واضح و عیان است. عملکرد ما در جنگ قره باغ، موضوعی شفاف است اما در رسانه‌ای کردن آن دچار ضعف هستیم. متأسفانه، اقدامات ما در جنگ قره‌باغ، مغفول مانده است. اکنون اما به نظرم لازم نیست در گذشته سیر کنیم. در طول مدت 30 ساله‌ای که جنگ قره باغ به وقوع پیوسته، اتفاقات بسیار زیادی رخ داده است. یک محاربه، اکنون به مناقشه تبدیل شده است و کلی موضوعات سیاسی دامان این جنگ را گرفته و ماهیت سیاسی به آن بخشیده است و موجب شده که ماهیت سیاسی قره باغ به ماهیت نظامی و سرزمینی آن غالب شود.

طرف‌های مختلف یکدیگر را متهم کرده‌اند و بعضاً سعی کرده‌اند که پای افراد دیگر را به این موضوع بازکنند. متأسفانه هیچ‌کدام از کشورهای اسلامی در این موضوع ورود نکرده‌اند. اما بعد از مدت‌ها شاهد اتفاقاتی در این موضوع شدیم. در این چند روز روند تحولات در منطقه قره باغ به شدت بالاست. دو روز درگیری در منطقه رخ داد، یک روز این درگیری‌ها متوقف شد و بازهم مجدداً شروع پیدا کرد. در این چند روز شاهد بودیم که وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان از سمت خود برکنار شد و رئیس‌جمهور آذربایجان در گفت‌وگویی صریح مواضع شفاف‌تری اتخاذ کرد.

دست‌خالی آذربایجان در میز مذاکره

برخی‌ها معتقدند ایران اجازه پایان دادن جنگ را نمیدهد. برخی دیگر می‌گویند اختلافات داخلی آذربایجان این اجازه را به تعیین تکلیف وضعیت قره باغ نمیدهد و عده‌ای دیگر پای روسیه را دخیل می‌پندارند و معتقدند حرف اول و آخر را روسیه باید بزند. نظر شما چیست؟

نعلبندی: شما از روسیه صحبت کردید اما کشورهای دیگری هم در این موضوع دخیل هستند. در این بحران، هرکسی می‌خواهد سهمی از قره باغ ببرد. منتهی در این موضوع اعتقادی ندارم که بحران قره باغ، روسی است.

به نظرم برای نشستن پشت میز مذاکره، هر طرف باید دست‌پر باشند. اما دست آذربایجان در این موضوع خالی است. چرا که داشتن زمین در این مذاکرات از اهمیت قابل توجه برخوردار است و زمین اکنون در دست ارمنستان است. پس آذربایجان تقریباً چیزی برای مذاکره ندارد و اگر بخواهیم قره باغ آزاد شود فعلاً تنها راه آن، تعیین تکلیف در میدان جنگ است. می‌شنویم که برخی از افراد سخنان مختلفی پیرامون قره باغ مطرح میکنند اما آنچه امروز قره باغ را آزاد خواهد کرد، خون است!

اراده مردمی؛ انفعال دولتی!

آیا اراده‌ای از طرف دولت آذربایجان برای بازپس‌گیری قره باغ وجود دارد؟

نعلبندی: در مقاطع مختلفی این اراده وجود داشت اما در ادامه نشان داده شد که این مواضع نیز کارکرد سیاسی دارد. یعنی حمله‌ای رخ داده و در مدت کوتاهی ختم به مذاکره شده است. البته میل و اشتیاق در روزهای اخیر در میان مردم و ملت آذربایجان به عینه دیده میشود. خصوصاً در بین اسلام‌گرایان و دینداران آذربایجان این اراده کاملاً وجود دارد.

سهم خواهی و تلاش اسرائیل بر ماهیت قومی قره باغ

نقش رژیم صهیونیستی در این ماجرا چیست؟

نعلبندی: رژیم صهیونیستی در سال‌های اخیر به این موضوع ورود کرده و دنبال سهم خواهی است. چند روز پیش، خبری در خروجی تعدادی از سایت‌های آذربایجان منتشر شد مبنی بر اینکه برخی از اسناد نظامی آذربایجان را طرف اسرائیلی به ارمنستان واگذار کرده است.

قطعا اسرائیل در هر جا که بوده، آن منطقه را به تنش بیشتر سوق داده و بدون شک سعی میکند تا لابی یهودی را در منطقه افزایش دهد. طبیعتاً تلاش رژیم صهیونیستی این است که عمق استراتژیک برای خود ایجاد کند. شاید یکی از اهداف جدی اسرائیل این است که نگذارند قره باغ و موضوعات آن، ماهیت دینی و اسلامی به خود پیدا کنند و در تلاشند ماهیت قومی به این موضوع القا بچسبند.

صادق ترین جریان در آزادی خواهی قره باغ

با اینکه برخی از اسلام گرایان که محبوس و زندانی هستند، اما همچنان با دولت آذربایجان برای قره باغ پیام صادر میکنند. این موضوع تناقض نیست؟
نعلبندی: این افراد از صادق ترین و اصیل ترین افراد برای دفاع از کشور هستند. با اینکه توسط دولت مجرم شناخته شده و به زندان رفته اند اما بر سر موضوع قره باغ به صراحت اعلام موضع میکنند و آماده اند که به جنگ اعزام شده و سرنوشت جنگ را تعیین کنند.

شما اگر دقت میکردید، هرشب در باکو و برخی از شهرها، تجمع رخ داده است. در این تجمعات چند طیف مجزا شعار داده اند. یک طیف، آنهایی هستند که شعارشان آزادی قره باغ بود. بخش دیگر آنهایی هستند که آزادی قره باغ را منوط به باورهای دینی میدانند و معتقدند که قره باغ را شعارهای دینی آزاد خواهد کرد. برخی از این افراد داوطلب رفتن به خط مقدم جنگ هستند. تعداد دیگری هم وجود دارند که اهداف مشخص تجزیه طلبی دارند و علیه ایران شعار دادند.

پروژه قره باغ؛ فرصتی برای رقم زدن آینده سیاسی آذربایجان

آینده مناقشه قره باغ را چگونه تحلیل میکنید؟

نعلبندی: در نگاه بدبینانه و قیاس با سال های گذشته، احساس میکنم که این پروژه به فرصتی برای مردم جمهوری آذربایجان تبدیل خواهد شد که آینده سیاسی خود را رقم بزنند و تحولات خود را بر این تحلیل، تحمیل کنند. مردمی که به صورت جدی آزادی قره باغ را مطالبه میکنند. وضعیت ارمنستان نیز به عنوان اشغالگر، از حیث ثبات اقتصادی و سیاسی در وضعیتی نیست که بتواند برای مدت طولانی به جنگ ادامه بدهد.

وضعیت سلاح های موجود بین دو کشور، میزان حضور و سهم خواهی نیروهای خارج از منطقه، همگی در تعیین آینده جنگ قره باغ موثر است اما در حالت کلی بگویم، اگر اراده برای پایان دادن به اشغال قره باغ، در طرف جمهوری آذربایجان وجود داشته باشد، این امر به غیر از حضور فیزیکی و بازپسگیری زمین ها از هیچ راه دیگری میسر نیست.

گروه مینسک و رژیم صهیونیستی؛ کانون بحران منطقه

تا زمانی که گروه مینسک عهده دار حل مناقشه قره باغ است، این موضوع حل نخواهد شد. تا زمانی که اسرائیل برای حل موضوع قره باغ اقدام کند، این مناقشه نه تنها حل نخواهد شد، بلکه به کانون بحران منطقه تبدیل خواهد گردید.

همچنین راه حل سیاسی از لحاظ بین المللی، اجازه ورود کشورهای اسلامی مانند ایران، پاکستان و ترکیه است تا وارد گروه مذاکره شوند و بحران فقط به مسیحیت محدود نشود. از طرفی دیگر باید دولت آذربایجان، اراده کافی برای بازپس گیری داشته باشد.

یکی از عزیزان اسلامگرای جمهوری آذربایجان به بنده موضوع جالبی را گفت و آن اینکه عزیزی که اکنون در زندان هستند یا به شهادت رسیده اند اینها یوسف های کشور ما هستند و انشالله روزی خواهد رسید که ما آزادی یوسف ها را خواهیم دید و در دوره ظهور آقا امام زمان(عج) ما نه تنها آزادی قره باغ بلکه آزادی قدس را شاهد خواهیم بود.

قره باغ؛ ضلعی از اضلاع جبهه مقاومت

جدی ترین باور برای آزادسازی قره باغ که حتی لائیک ترین افراد به آن اذعان داشته اند این است که راه آزادی قره باغ از قدس میگذرد و راه آزادی قدس از کربلا و این تعارف نیست. این یک آرمان جدیست و حتی تاکتیک نیست. اگر قره باغ به ضلعی از اضلاع جبهه مقاومت تبدیل شود، آزاد خواهد شد. برای ما قره باغ جزوی از جبهه مقاومت است اما برای برخی دیگر که تمایلی به آزادی قره باغ ندارند، نمیگذارند که قره باغ جزوی از این جبهه باشد.

آزادی قره باغ دور از انتظار نیست به شرطی که اراده ای برای آزادی آن در جمهوری آذربایجان وجود داشته باشد. اراده ای که در جمهوری اسلامی ایران و جهان اسلام وجود دارد. سخن طلایی حاج علی اکرام همیشه در خاطر ماست که میگفت: هله بوتان سورا دتر لذت میخانه میزین!